

Resa till Gammalsvenskby i juli 2009

Urgamla Kiev sitt skönaste ansikte ger oss som kommer,
kringspridda svenskar från Gotland och Stockholm samt Götalands slätter.
Tage Brodin och jag själv har en grupp till den staden ledsagat.
Samma program som vi alltid har nyttjat nu återanvändes.
Ändå omgärdas det mesta av nyhetens friska förväntan.
Ingen förutom vi själva att snuddat vid trakter som dessa.
Inget går upp mot att visa den väntande okända marker.
Älskar du själv dem blir nöjet det dubbla på spännande färden
Säkert förmedlar du då något extra till dem som sig öppnar,
tagande mot all den kärlek ditt inre kan skapa och giva.
Far vi med taxi från flygplatsen bort mot den solhöljda staden
över den floden som lystrar till namnet Dnipro och som rinner
dit våra fäder en gång sökte lyckan vid stranden den södra,
Miklagård gav de som namn det som annars var Konstantinopel.

Självständigt blickar hotellet på plasten för många bataljer.
Revolutioner har kommit och gått i minut och parti, och
ofta tycks landet ha svikits av löftens lakejer och narrar
Valet till ny president ger nog knappast en bättre förhoppning.
Viktor och Viktor och Julija, alla vill styra och ställa.
Spåren förskräcker tyvärr. Och Vladimir i Ryssland han blickar
lystet på Lillryssland än och han skulle väl helst vilja sluka
vaggan där nyfödda riket en gång med varjagernas hjälp såg
framtiden glimma i ljuset och hoppades lyckligt få leva.

Sägenomspunnen sig Lavran i solen sitt anlete speglar,
glimmande guldets förmedlar den himmelska världen beständigt.
gyllene, resta kupoler förunderligt vittnar om Gud som
sände Andreas till kröken av floden, där fursten Vladimir
Ryssland det heliga grundade efter att dopet han tagit,
blivit av Bysans en son, av den rättrogna läran benådad.

Maten nostalgiskt vi intar i skuggan av Rodina Mat' som
Brezjnev av välvilja faderligt skänkte en motvillig syster.
Brödet som bakas, georgiskt dess ursprung, oss ljuvligt bekommer.
Länge vi sitter i skuggan av bilder på Krusse och Castro,
döden ej längre Nikita kan ge Ukraina som förut,
aldrig vi önskar att sådana tider skall komma för landet.
Frihet och fred där må råda och välstånd för alla som bor där.

Kyrkan som lystrar till namnet Sofija, har minnen så svenska.
Ingegärd, Skötkonungs dotter, vars make där högtidligt ligger,
upptagits har ibland helgonen skara och kallas för Anna.
Nu har relikter av henne till hemlandet kommit för alltid.
Jaroslavs grav vi besöker med nyfikna ögon och andakt,
hoppas att blågula banden med Kiev skall vara för evigt.

Tåget från Kiev det avgår i senaste timmen mot söder.
växlarna skakar det, sovande vaknar och undrar: Vad är det?
Kommer vi aldrig att svenskbyn få skåda, när solen sig visar?
Dock till Cherson dit det långsamt beger sig med yttersta möda,
när det i tid, där en buss mot Zmijivka oss punktligen forslar.

Äntligen framme i byn våra blickar i sjöbreda floden
speglas av vattnet som flyr likt en tanke som går genom sinnet,
vittnar för varje sekund om förgängliga varelsers korthet.

Frukosten väntar vid dignade borden som värdarna dukat.
Alla får smaka de frukter som bördiga slätterna giver.
Mättnaden värmer och vänskapen sprider en gryende kärlek
djupt i vart sinne som öppet för arvet från fädernas anda
insuper allt som måltidens glädje sig låter serveras.
Vodkaomtöcknande skockar sig vällustens molnformationer.
Vindruvan ännu ej mognadens stadium låter oss ana.
Men aprikosens förförande smaker den trånande hjälper.

Bygatan framträder alltid så värdigt med bästa fräschör i
ur och i skur varierande ständigt sin gäckande uppsyn,
flyktigt försvinner när regnen dess yta förnedrande piskar,
påminner hårdhänt om lerans förmåga, när frosten sig sänker.

Artikulerade Anna, till Sigalet lystrar hon även,
Emma, den fromma, en Utas hon är liksom Elsa, den kvicka.
Lidija, vänsälla Utas, dansanta Maria en Norberg,
Malmas Maria, den brunögda, Anna av Annas hon talar
svenska med gammal accent och Milita, berättande Portje,
Lilija Hansas den skämtande, männen att inte förglömma,
Viktor en Norberg och Viktor en Buskas, de tillhör väl alla,
Malmas den unga, som Lilija heter, de bybor vi känner.
Älskar dem gör vi med alla de brister som människan bär på.
Öppet de visar dem ofta och gärna i levande livet,
utan att rädas de domar de möter hos oss som vill dölja
felen vi rädes att nånsin bekänna fast alla kan se dem.

Lilija Hansas oss bjuder det hembryggda, mörkröda vinets
smaksensationer med ögon som glimmar av spjuver och glädje
liksom betvingande, trotsande gudarnas nådlösa öde
vattenlös, penninglös, åldrande, hotad av dödens förstening,
livet hon älskar och vill inte lämna, när natten sig visar.

Nattvardens gudstjänst i svenskarnas helgedom krönes av damer,
sjungande psalmer så tårarna rinner på starka turister,
minner om något som fordom gav fäderna styrka och resning,
fromhet, som spelade samman med jordnära vardagsbekymmer.
Byborna tog både Gud och den onde i hågen med orden,
visste dock alltid var trösten och friden de kunde begära,

bönen till Fadern och Sonen och Ande de ville frambära,
starkaste tro som tycks dömd att försvinna i gudlösa tider,
fastän den trotsade tsaren och Lenin och Stalin och Hitler,
hungern och kriget, förföljelsen, landsflykten, annat tillika.

Paret Zablude till storslagen fest sig nu rustar tillsammans.
Alla på sjukhuset jobbar i trädgården möjligen gratis.
Hylla de vill väl sin vördade läkare han som skall fylla
sextio år och pensionen ser hägra den ynkligen magra
Därför han tänker ej lämna sin tjänst utan tjäna sin föda,
dagligen botande krämpor hos bybor som skvallrar om honom,
låter påskina att hellre de talar med hustrun Natasja,
hon som har skapat ett hem för de gamla som lever allena.
Lidija Utas men också Milita, född Portje, där vistas,
även om dessa måst skiljas och lever på var sina ställen,
friden till gagn och sin eget befinnandes trevnad till båtnad.

Getingar mångfaldigt anfäller oväntat gäster som njuter.
Sticken som knivar tycks skära i skinnet på nordsvenska nackar.
Vodkan som alltid kan lindra den djuriska smärtans krevader.
Flygande fåna får kokheta vattnet bestänkta till döden.

Måndagen firas med fest, om än inne vi tvingas att vara.
Allt är sig likt och det skålas helt visst båd' i vodka och vatten.
Talar till kvinnan som tredje gör Gunnar han heter ju Knutas.
Bjerlestam, Sven, har som förste sitt tal redan klarat med äran.
Norberg, Maria, med dotter Maria, de sjunger så ljuvlig.
Dansar den äldre som aldrig hon gjort något annat i livet.
Alltid den rytmiska må hon förtjäna att kallas av vänner.
Åren kan aldrig förmena de sprittande benen att färdas
tvärs över golvet till toner från dragspelens svällande bälgar.
Damkören sjunger och zenit på festen har äntligen kommit,
allting därefter förblir blott en avglans av härliga stunden.
Slutar så kvällen. Musiken och dansen dock knappast bedarrar.

Slutet på Arlanda kommer med allas farväl till varandra.
Många tycks nöjda och glada och fulla av insikter djupa,
längtar tillbaka till Lily, Maria och Elsa och Emma,
Lidija, Anna, Milita, Maria och Anna samt Viktor,
de som förmår att gestalta sin älskade by som den ter sig,
lockande, skälvande, i sina sista försvinnande timmar.
Vi som har ordnat den färdiga resan kan tänka på nästa,
då vi till Svenskbyn en annan förväntansfull skara skall föra,
medan Maria, Maria och Anna, Milita och Emma,
Lidija, Anna och Lidija, Elsa och alla de andra,
möter oss villigt med klingande svenska som tiden har trotsat.
Detta är namn som vi aldrig skall glömma så länge vi lever.

Karl-Erik Tysk